

UWS handlingsplan vid kränkande behandling och diskriminering

OBS: Ska revideras med elevskyddsombud hösten 2024

Utgångspunkter

- Kränkande behandling och/eller diskriminering ska inte förekomma i skolan.
- Som personal på skolan är man del av en enad front i arbetet för en trygg skolmiljö. All personal tar sitt ansvar och hjälps åt i arbetet med att uppmärksamma och stävja kränkningar, diskriminering och mobbning.

Om en lärare eller annan vuxen på skolan blir vittne till eller får höra om att en kränkning/diskriminering skett är det dennes ansvar att se till att det åtgärdas. Detta görs antingen genom att själv hålla samtal med inblandade elever och vid behov även kontakta vårdnadshavare, eller genom att rapportera ärendet till Elevhälsan.

- Rektor ansvarar för att kränkning och diskriminering utreds och att lämpliga åtgärder vidtas och följs upp.

Definitioner

Vad innebär kränkande behandling?

I skollagen definieras kränkande behandling som ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Kränkande behandling i skollagens mening kan utföras av en eller flera personer och även riktas mot en eller flera personer. Ett barn eller en elev kan till exempel bli utsatt för kränkande behandling av personal eller av ett eller flera andra barn eller elever i verksamheten. Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. De kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila. Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar, men kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan också förekomma på internet, till exempel på sociala medier.

Bedömningen av vad som är kränkande behandling behöver alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller diskriminering som innebär upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar en annan människa skada eller obehag.

Mobbning är inte ett begrepp som används i skollagen. Det brukar kallas för mobbning om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen.

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>

Vad är diskriminering?

Diskriminering innebär att någon blir sämre behandlad än någon annan i samma situation och att det finns en koppling till en diskrimineringsgrund. Det finns 7 diskrimineringsgrunder

Dessa är:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder.

Källa: <https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder>

Det finns också olika former av diskriminering. Följande definitioner är hämtade ur Diskrimineringslagen §4 (<https://www.do.se/lag-och-ratt/diskrimineringslagen/#kapitlet-3-paragraf-18-Utbildningsanordnarens-riktlinjer-mot-trakasserier>)

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

3. bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse,

4. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

5. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

6. instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1–5 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag. Lag (2014:958).

Målsättning

All personal på Uppsala Waldorfskola ska arbeta aktivt för att förhindra varje form av diskriminering och kränkande behandling. Vår målsättning är att alla ska trivas och känna trygghet och glädje. Vi arbetar för att alla elever ska utvecklas var och en efter sin förmåga i en lugn, trygg och säker miljö samt att alla ska mötas med respekt. Tillsammans ska vi skapa en miljö präglad av omsorg och engagemang för varandra, både för elever och vuxna.

Mål:

- alla elever och vuxna ska känna sig delaktiga och värdefulla
- vuxna ska vara goda förebilder för varandra och barnen
- tolerans och acceptans för varandras olikheter ska främjas
- vi visar respekt för varandra: genom att lyssna på varandra - allas röst är värd att höras
- vi är rädda om varandra och allt som finns i och omkring vår skola

Rutiner för att tidigt upptäcka kränkande behandling och diskriminering

- Elevenkät kring trygghet och studiero genomförs 1 gång/läsår.
- Lärare är uppmärksamma på det psykosociala samspelet i klasserna.
- Två elevskyddsombud ska finnas på skolan och elever kan vända sig till dem. Rektor träffar elevskyddsombuden regelbundet.
- Kurator träffar klasserna och genomför förebyggande arbete mot kränkningar och diskriminering.
- Elevskyddsombud, lärarrepresentant, kurator och rektor genomför kartläggning, målformulering och uppföljning på temat aktiva åtgärder mot diskriminering.

Om en kränkingsincident inträffar skall den alltid:

1. anmälas till rektor (som anmäler vidare till huvudmannen)
2. utredas (rektor fördelar ansvar)
3. åtgärdas (rektor beslutar om åtgärder)
4. utvärderas och följas upp (rektor fördelar ansvar)

Personal som elever och vårdnadshavare kan vända sig till:

Klasslärare/klassföreståndare
Fritidspersonal
Kurator
Skolsköterska
Rektor
Övrig personal

VID AKUT SITUATION

1. Eleven som kränkts tas omhand av en medarbetare.
2. Även den som kränkt tas omhand av en medarbetare.
3. Andra medarbetare tillkallas så att verksamheten kan fortsätta för övriga elever. Om fler elever bevittnat incidenten, se till att det ges tid i klassrummet att prata om det inträffade.
4. Rektor kontaktas och informeras.
5. Rektor beslutar om vem som ska utreda händelsen.
6. Det som hänt utreds och dokumenteras.
OBS: vid utredande samtal kring allvarlig kränkning ska två medarbetare närvara.
7. Berörda elevers vårdnadshavare (både till den som kränkts och till den som kränkt) kontaktas snarast.
8. Vid allvarlig kränkning hämtas eleverna av vårdnadshavare (personal stannar hos eleverna tills vårdnadshavare kommer).
9. Vid behov görs saklig återkoppling till övriga elever och till medarbetare. Se till att enbart de som berörs av incidenten får ta del av redogörelsen för den - tänk på tystnadsplikten. Saklig information kring vad som hänt och vad skolan gör kan även ges till vårdnadshavare till elever som bevittnat allvarlig incident.
10. Lämpliga åtgärder vidtas (vid allvarlig kränkning beslutas dessa av rektor).
11. Ärendet följs upp och utvärderas.

OBS: Om personal misstänks för kränkning av elev ska rektor ansvara för utredningen. Detta gäller även om en elev misstänks för att ha kränkt en medarbetare eller om en medarbetare misstänks för att ha kränkt en annan medarbetare.

Hur sker utredning?

- Kränkningar ska utredas så fort som möjligt. Allvarliga kränkningar utreds samma dag om möjligt.
- Alla parter ska höras och den inträffade situationen allsidigt belysas. Detta görs aldrig inför utomstående utan i avskildhet. Det görs inte heller i grupp utan genom enskilda samtal med var och en som är inblandad.
- Den vuxne uppträder samlat och lugnt. Samtalen hålls på saklig nivå.
- Det som framkommer i samtalet skrivs ned.
- Den som har utsatts för kränkning tillfrågas om den vill möta personen som har kränkt. Vi respekterar den utsatta elevens önskemål.
- Vid möte mellan den kränkte och den som kränkt ska två vuxna närvara. Det är de vuxna som leder samtalet och ser till att eleverna en i taget får uttrycka vad de upplevt medan den andre lyssnar. De vuxna hjälper till genom att sammanfatta det som sägs. OBS: det är viktigt att de vuxna inte "tvingar fram" ett förlåtande. Samtalet ska utmynna in någon slags överenskommelse kring hur eleverna ska förhålla sig till varandra framöver.
- Datum sätts för uppföljning och utvärdering med alla inblandade.
- Vårdnadshavare till de inblandade informeras.

Användbara kontakter

- SOS 112
- Barn/ungdomspsykiatrisk Akutmottagning 018-611 25 42, öppet dygnet runt
- Polisens utredningsrotel 018-114 14
- Råd och stöd (<https://vardochomsorg.uppsala.se/personligt-stod/socialt-stod/vi-ar-rad-o-stod/>)
- Uppsala Ungdomsjour 072-593 63 98 (uppsalaungdomsjour@uppsala.se)
- Medlingsverksamheten 018-727 15 02 (medling@uppsala.se)
- Stödcentrum för unga brottsutsatta 018-727 15 43 (stodcentrum@uppsala.se)
- Trappan 018-727 15 80 (<https://vardochomsorg.uppsala.se/personligt-stod/socialt-stod/trappan/>)
- Barnombudet, barnens hjälptelefon 018-69 44 99 (<https://boiu.se/kontakt/>)
- BRIS 116 111 (<https://www.bris.se/>)

Tips på länkar:

- Medierådet – om unga och medier (<http://statensmedierad.se/>)
- Friends – mot mobbning (<https://friends.se/>)
- Föreningen för familjecentralers främjande (https://familjecentraler.se/regionala_natvark/uppland/)
- DO – Diskrimineringsombudsmannen (<https://www.do.se/>)
- BRIS - jourer för hjälp och stöd (<https://www.bris.se>)
- Brottsförebyggande rådet (<http://www.bra.se/>)
- UMO – ungdomsmottagningen webbsida (<http://www.umo.se/>)
- RFSU - Riksförbundet för sexuell upplysning (<http://www.rfsu.se/>)
- RFSL Riksförbundet för sexuell likaberättigande (<http://www.rfsl.se/>)
- TRIS – Tjejers Rätt I Samhället – mot hedersrelaterat våld och förtryck (<https://www.tris.se/>)
- Myndigheten för delaktighet (<http://www.mfd.se/>)
- Skolverket (<http://www.skolverket.se/>)
- Arbetsmiljöverket (<https://www.av.se/>)
- Folkhälsomyndigheten (<https://www.folkhalsomyndigheten.se/>)